

ČTENÁŘSKÉ DOVEDNOSTI

(O. Hausenblas, H. Košťálová, K. Krüger, Š. Míková, F. Prokop, N. Rutová, D. Řezníčková, J. Stang, K. Šafránková, I. Voříšková pro účely semináře „Čtení v každém předmětu“. KL 27/2007)

1. PŘIZPŮBOUJE ČTENÍ SVÉMU ZÁMĚRU...

- hledá a vybírá text podle záměru, zdůvodňuje svou volbu
- volí podle záměru způsob čtení
- pozná, kdy má text odložit

2. NAJDE INFORMACE V TEXTU...

- identifikuje potřebnou informaci
- odliší hlavní informace od podpůrných a vedlejších
- odliší fakta od názorů
- pracuje s informačním aparátem (obsah, marginálie, rejstřík, odkazy, poznámky...)

3. ROZPOZNÁ, ZDA ODPOVĚĎ NA POLOŽENOU OTÁZKU...

- najde na jednom místě v textu
- najde na několika místech v textu, který musí propojit
- najde propojením textu a své zkušenosti
- najde jen ve své zkušenosti nebo fantazii

4. SHRNE...

- rozliší v textu podstatné a podpůrné myšlenky či informace
- nebo odliší uzlové body dějové linie od epizod
- udrží logický sled událostí nebo informací a myšlenek podle textu nebo zvolí vlastní logiku
- formuluje shrnutí souvisle a svými slovy

5. VYJASNÍ SI (ODHADNE)...

- rozpozná, co mu nedává smysl
- vyjasní si význam neznámých slov, reálie
- vyjasní si složité či nejasné myšlenky

6. POKLÁDÁ OTÁZKY VZHLEDEM K TOMU, S JAKÝM ZÁMĚREM ČTE...

- klade otázky zodpověditelné přímo z textu
- klade otázky na souvislosti – zodpověditelné se zapojením čtenářské a životní zkušenosti, dalších zdrojů

7. PROPOJUJE ČTENÉ S ...

- předvidá obsah nebo pokračování textu, své předpovědi dokládá vodítky z textu a svou zkušeností čtenářskou a životní
- porovnává informace, názory, myšlenky v textu se svými poznatky a zkušenostmi – hledá shody a rozdíly
- porovnává informace, názory a myšlenky v textu s dalšími texty – hledá shody a rozdíly

8. VYSUZUJE – DĚLÁ ZÁVĚRY...

- analyzuje příčiny a důsledky (události, motivy jednání...)
- rozpoznává místa, která působí na city nebo vypovídají o citech, a spoluprožívá je nebo odmítá, popřípadě rozpozná manipulaci
- rozpoznává souvislosti ve věcném obsahu sdělení
- z informací v textu dělá závěry a rozhodnutí

9. POSUZUJE ZÁMĚR, INFORMACE, MYŠLENKY A STAVBY TEXTU...

- rozpozná autorský záměr, vztah autora k textu
- rozpozná fiktivního čtenáře (jakého čtenáře text předpokládá/implikuje)
- vyhodnocuje s oporou v textu důvěryhodnost informací a vypovídací hodnotu textu
- rozpozná, jak jsou informace v textu uspořádány (řazení příčina – následek, problém/řešení, hlavní myšlenka – podpůrný detail, shoda/odlišnost, popis)

10. BUDUJE SVÉ POCHOPENÍ SMYSLU TEXTU - INTERPRETUJE ...

- vybaví a rozvíjí své představy nad textem
- rozpoznává a formuluje hlavní myšlenku a propojuje ji se svou zkušeností
- je si vědom toho, že jiní lidé interpretují text jinak, a respektuje to

11. ZAZNAMENÁVÁ SI...

- přehledně pro svou potřebu zaznamenává informace či myšlenky z textu

12. NAKLÁDÁ SE ZÍSKANÝMI INFORMACEMI A MYŠLENKAMI PODLE ZÁMĚRU...

- informace a myšlenky přetváří podle svého záměru či adresáta přetvořeného sdělení
- informace ověřuje v dalších zdrojích